

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

Przewodniczący sędzia Marcin Miczke

po rozpoznaniu 5 grudnia 2022 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. H.

przeciwko (...) S. A. w W. (poprzednio (...) S. A. W.)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Pile

z 9 sierpnia 2022 r.

sygn. akt I C 759/20

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w pkt 1.b) w ten sposób, że powództwo oddala,**

b) **w pkt 3. w ten sposób, że koszty procesu rozdziela stosunkowo, obciążając nimi powoda w 28% i pozwaną w 72%, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu,**

II. **zasądza od powoda na rzecz pozwanej 950 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.**

Marcin Miczke

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Sąd Okręgowy nie przeprowadzał postępowania dowodowego, zatem uzasadnienie wyroku, zgodnie z art.505¹³ § 2 k.p.c., zawierać będzie jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Pozwany podnosząc zarzuty naruszenia prawa procesowego o materialnego zanegował czas naprawy motocykla przyjęty przez Sąd Rejonowy (24 dni), twierdząc, że powinien on wynosić maksymalnie 12 dni. Stanowisko pozwanego jest słuszne.

W pozwie brak przytoczenia faktów odnoszących się do tego, kiedy powód oddał motor do naprawy i jak długo trwała naprawa, czy były jakieś przeszkody z oddaniem motoru do naprawy wcześniej, czy naprawa przedłużała się ponad okres niezbędny do jej przeprowadzenia (ponad ustalone przez biegłego pięć dni) i dlaczego. Powód jedynie

w tezie do biegłego wnosił ustalenie uzasadnione czasu najmu pojazdu zastępczego, mając na uwadze okoliczności postępowania likwidacyjnego. Okoliczności postępowania likwidacyjnego oraz tych związanych z naprawą jednak nie opisał. Brak więc w podstawie faktycznej pozwu twierdzeń powoda o faktach zakreślających podstawę sporu, pozwalających pozwanemu na ustosunkowanie się i naprowadzenie dowodów przeciwnych i pozwalających na ocenę uzasadnionego okresu najmu motoru.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany zakwestionował czas najmu motoru zastępczego ponad okres od 7 do 19.09.2020 r., czyli 12 dni. Stwierdził, że powód nie udowodnił, że w późniejszym okresie uzasadniony był najem motoru. Wskazał, że odpowiada jedynie za najem pojazdu w okresie niezbędnym do naprawy pojazdu. Odpis sprzeciwu doręczono pełnomocnikowi powoda 23.06.2021 r. (k.64) Powód nie ustosunkował się do twierdzeń pozwanego, nie przytoczył faktów odnoszących się do tego, kiedy było możliwe oddanie pojazdu do naprawy, kiedy pojazd do naprawy został oddany, dlaczego jego zdaniem nie było możliwe przeprowadzenie naprawy do 19.09.2020 r. Przytoczenie podstawy faktycznej związanej z dochodzonym roszczeniem należało do powoda, podobnie, jak zaferowanie dowodów.

Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy samochodowego także na okoliczność uzasadnionego czasu naprawy, z uwzględnieniem czasu technologicznego i czynności ubezpieczyciela. Ta ostatnia okoliczność oddawała biegłemu obowiązek ustalania faktów na podstawie akt szkodowych, co wykracza poza zadania biegłego. Rzeczą biegłego nie jest poszukiwanie dowodów zachowań stron sporu, ale udzielenie sądowi wiadomości z dziedziny, w której biegle się specjalizuje, a co jest niezbędne do rozstrzygnięcia sporu. Zatem w tej sprawie wiadomości o tym, jaki jest technologiczny czas naprawy oraz, jeśli to potrzebne, typowy sposób działania i organizacji pracy warsztatów naprawczych, co wpływa na niezbędny, uzasadniony czas naprawy. Jakkolwiek biegle siłą rzeczy musi bazować na dowodach w aktach sprawy i czasem nawet je oceniać (w razie różnej oceny biegle winien wydać wariantową opinię, ale w istocie przede wszystkim powinien w takim wypadku żądać od sądu wskazówek co do kierunku opiniowania), to rolę biegłego nie jest poszukiwanie dowodów co do przebiegu postępowania likwidacyjnego czy też tego, kiedy poszkodowany oddał pojazd do naprawy, kiedy mógł to zrobić bez zwłoki i dlaczego tego nie zrobił.

Pozwany zanegował tezę dowodową wskazując, że biegle winien ograniczyć się jedynie do ustalenia koniecznego i ekonomicznie uzasadnionego czasu naprawy z uwzględnieniem czasu technologicznego – pismo pozwanego z 27.12.2021 r. Biegle natomiast ustalił technologiczny czas naprawy na 2 dni, opisał sposób działania i organizacji pracy warsztatów naprawczych w kontekście technologicznych wymogów wykonania prawidłowej naprawy i ocenił, że czas ten powinien wynieść 5 dni. Ta część opinii nie budzi wątpliwości, bowiem dotyczy wiadomości specjalnych biegłego. Następnie biegle jednak powołując się na dowody z akt szkodowych ocenił, że brakuje podstaw do kwestionowania rzeczywistego czasu najmu pojazdu, gdyż koniec najmu nastąpił przed wypłatą środków oraz wydaniem decyzji. Ta ocena wykracza poza wiedzę specjalną biegłego i to, do czego został powołany, a ocena w tym zakresie należała do sądu. Pozwany konsekwentnie opinię zanegował odnośnie uzasadnionego rzeczywistego czasu naprawy motocykla (pismo z 4.04.2022 r.) Pozwany wytknął, że powód nie udokumentował przebiegu naprawy motocykla i nie wykazał się inicjatywą dowodową. Zanegował ocenę biegłego, że wydanie decyzji i wypłata odszkodowania były momentami, do których najem pojazdu był uzasadniony. Powód na te twierdzenia pozwanego także nie zareagował i się do nich nie ustosunkował.

Sąd Rejonowy z urzędu dopuścił dowód z uzupełniających zeznań powoda, wskazując, że chodzi o okoliczności wskazane w pozwie i sprzeciwie. W tych zeznaniach powód nie wyjaśnił, kiedy możliwe było oddanie motocykla do naprawy, z czym wiązał możliwość jego oddania do naprawy. Z zeznań wynika jedynie ocena powoda, że najem motocykla zastępczego ograniczał się wyłącznie do okresu, kiedy wykonano naprawę. Powód nie podaje żadnych faktów co do samej naprawy, które odnosiłyby się do tego, kiedy oddał pojazd do naprawy i dlaczego w tej dacie, czy były jakieś problemy z naprawą pojazdu, dlaczego pojazd nie został naprawiony do 19.09.2020 r. Powód znał zastrzeżenia pozwanego zawarte w sprzeciwie i jego stanowisko do opinii biegłego wyrażone w piśmie z 4.04.2022 r. Zatem okoliczności naprawy nie tylko, że nie wynikają z zeznań powoda, ale też powód nie naprowadził żadnych twierdzeń faktycznych (nie chodzi o zeznania, ale o osobno wyrażone twierdzenia zakreślające podstawę faktyczną roszczenia) ani też nie powołał dowodów celem wykazania, że naprawa nie mogła się zakończyć wcześniej, niż

data zakończenia najmu motocykla zastępczego. To, że jak wynika z zeznań powoda, zaczął jeździć motorem nawet przed zakończeniem naprawy (pozostawały jeszcze do wykonania drobne naprawy nie uniemożliwiające eksploatacji pojazdu) nie świadczy o tym, że naprawa nie mogła się zakończyć wcześniej. Sam powód nie wiąże możliwości naprawy motocykla z koniecznością uzyskania środków pieniężnych, z uzyskaniem kosztorysu od ubezpieczyciela czy wypłatą odszkodowania. Nie przeczy temu teza dowodowa do biegłego, bo z niej nie wynikają twierdzenia powoda, ale jedynie pozostawienie biegłemu ustalenia faktów z postępowania likwidacyjnego i ich ocenę. Co prawda powód w pierwszych zeznaniach wskazał, że nie miał pieniędzy na naprawę, ale z drugiej strony jednak motocykl naprawił mimo, że ubezpieczyciel zapłacił mu jedynie 8.844,77 zł (koszty naprawy wyniosły łącznie ponad 40.000 zł), która to kwota została zresztą wypłacona już po okresie najmu, bo na podstawie decyzji z 14.10.2020 r. Powód, co oczywiste, nie uzależnił naprawy motocykla od uzyskania odszkodowania. Brak pieniędzy na naprawę pojazdu nie jest przeszkodą, gdyż naprawa może zostać przeprowadzona bezgotówkowo. (np. uzasadnienie uchwały Izby Cywilnej z dnia 22 listopada 2013 r. III CZP 76/13)

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika jasno, czy sąd uznaje, że najem pojazdu jest uzasadniony do czasu wydania decyzji przez ubezpieczyciela o wypłacie odszkodowania i przed zapłatą środków z tego tytułu. Sąd I instancji jedynie stwierdził fakt zakończenia najmu do tego czasu, ale nie ocenił, jak one wpływają na proces naprawy pojazdu, czyli czy usprawiedliwione jest oczekiwanie z naprawą na decyzję ubezpieczyciela o uznaniu swojej odpowiedzialności. Powód takich twierdzeń w sprawie nie podnosił. Po drugie Sąd Rejonowy ocenił, że okres 24 dni najmu nie stanowi okresu nadmiernego, który mógłby rodzić zastrzeżenia co do długości i że z całokształtu powołanych okoliczności powodowi przysługiwał zwrot kosztów najmu za cały okres wynajmowania motocykla. Jeśli oczywiste jest, że z sprawach odszkodowawczych sąd musi czasem bazować na pewnych uogólnieniach i przybliżeniach, wszak pozwala na to art.322 k.p.c., to jednak powinien bazować przede wszystkim na faktach przytoczonych przez strony oraz na dowodach. Art.322 k.p.c. pozwala pominąć kwestię dowodów, ale tylko gdy ściśle udowodnienie żądania nie jest w okolicznościach sprawy możliwe, ale nie pozwala na pominięcie podstawy faktycznej roszczenia. Pasywność powoda w przytoczeniu tej podstawy nie da się usprawiedliwić, skoro powód działał za pośrednictwem adwokata i sam jest adwokatem. Ocena, że akurat okres 24 dni na naprawę pojazdu nie jest nadmierny, jest dowolna i nieoparta o obiektywne kryteria. Wszak czas uzasadnionej naprawy to pięć dni. Bez odpowiedzi pozostają więc pytania, kiedy powód oddał pojazd do naprawy, dlaczego w tej dacie, czy były problemy z naprawą i jakie itp. Przytoczenie tych okoliczności i ich dowodzenie należało do powoda (art.3 i 232 zdanie pierwsze k.p.c.). Skoro tak, to okres 12 dni na przeprowadzenie naprawy motocykla, przyznany przez pozwanego, a więc niesporny, w kontekście tego, że sam okres naprawy to 5 dni, a wypłata odszkodowania nie była do naprawy konieczna i powód nie uzależnił naprawy od wypłaty odszkodowania, jest wystarczający. Najem pojazdu zastępczego po tym okresie nie może być uznany za celowy i ekonomicznie uzasadniony.

Na marginesie ani pozwany, ani sąd nie zapytali powoda, czy motocykl był mu niezbędny w okresie najmu, czy nie miał możliwości zaspokajania swoich uzasadnionych potrzeb za pomocą innego środka transportu, w szczególności czy posiada samochód, w jaki sposób zaspokaja potrzeby transportowe w okresie później jesieni i zimy oraz wczesnej jesieni. Z odpowiedzi na apelację wynika, że wrzesień to ostatni miesiąc w sezonie motocyklowym, dlatego też powód nie chciał się pozbawiać możliwości jazdy motocyklem, dlatego też zdecydował się wynająć pojazd zastępczy. Już z tego wynika, że powód wykorzystuje motocykl dla swojej wygody i przyjemności (co nie przeszkadza temu, że używa go np. do dojazdów do pracy), co jest oczywiście zrozumiałe, ale nie oznacza, że w razie jego uszkodzenia konieczne i ekonomicznie uzasadnione jest najmowanie motocykla zastępczego. Oznacza też, że poza sezonem motocyklowym powód zaspokaja swoje potrzeby transportowe inaczej, można się domyślać, że za pomocą samochodu z uwagi na powszechność tego środka transportu i zawód wykonywany przez powoda, gdzie dojazdy do sądów i klientów są oczywistą potrzebą. Najem pojazdu zastępczego jest celowy i ekonomicznie uzasadniony, gdy zdarzenie szkodzące pozbawia poszkodowanego możliwości korzystania z pojazdu dla zaspokajania potrzeb uzasadnionych i koniecznych, a nie potrzeb luksusowych, wygody i przyjemności poruszania się jednośladem. W sytuacji, gdy poszkodowany dysponuje innym pojazdem, które te potrzeby zaspokaja, najem nie jest uzasadniony ekonomicznie i celowy. Wynika to z zasady minimalizacji szkody - art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 k.c. i art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli

Komunikacyjnych. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 24 sierpnia 2017 r. (III CZP 20/17 (publ. OSA w Kat. i SO 2017/9/9/9, OSP 2018/0/69, OSA w Kat. i SO 2017/9/9, Prok.i Pr.-wkł. 2018/10/45, LEX nr 2340475, OSNC 2018/6/56, OSP 2018/7-8/69, www.sn.pl, Biul.SN 2017/8/6, Biul.SN 2017/8/6, Glosa 2019/2/110, KSAG 2017/4/124, Rzeczposp. PwB 2017/3/130, Rzeczposp. PwB (...)) stwierdził trafnie, że na dłużniku ciąży obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, „niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika”. Sąd Najwyższy zaakcentował niecelowość nadmiernego rozszerzania odpowiedzialności odszkodowawczej i w konsekwencji odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela, gdyż mogłoby to prowadzić do wzrostu składek ubezpieczeniowych, nadto zaakcentował potrzebę utrzymania ochrony interesów poszkodowanego w rozsądnych granicach. W konsekwencji stwierdził, że nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdyż następstwo to może być wyeliminowane - bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Sąd Okręgowy wyraża pogląd, że nie jest celowe i ekonomicznie uzasadnione powiększanie rozmiarów szkody przez ponoszenie kosztów najmu motocykla, z którego korzystanie odbywa się jedynie dla wygody i przyjemności poszkodowanego, gdy ma on możliwość zaspokojenia swoich koniecznych potrzeb życiowych w inny sposób, a nie jedynie potrzeb luksusowych czy zaspokajanych dla wygody, które można zaspokoić w inny sposób, innym własnym środkiem transportu.

Reasumując, Sąd Rejonowy naruszył prawo procesowe, to jest art.233 § 1 w zw. z art.278 k.p.c przez błędną ocenę dowodu z opinii biegłego w zakresie, w jakim ocenił za przydatną opinię co do uzasadnionego czasu najmu pojazdu, gdyż zadaniem biegłego powinno być wypowiedzenie się jedynie w zakresie uzasadnionego czasu naprawy auta, a nie szukanie dowodów i ocena uzasadnionego czasu najmu pojazdu zastępczego. Sąd Rejonowy naruszył prawo materialne przez błędne zastosowanie art.361 § 1 i 2 w zw. z art.822 § 1 k.c. i art.34 ust.1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych oceniając, że okres od 20.09. do 2.10.2020 r. stanowił czas, w którym najem pojazdu zastępczego był uzasadniony, a naprawa nie mogła zakończyć się wcześniej. Powód nie przytoczył żadnych faktów w tym kierunku, a z jego zeznań wynika jedynie ocena i to nie odniesiona do czasu naprawy, ale do czasu najmu w okresie naprawy, o samej naprawie nie zeznał nic, brak twierdzeń i dowodów, kiedy naprawa mogła się rozpocząć i dlaczego nie mogła się zakończyć wcześniej, niż koniec okresu najmu pojazdu zastępczego. Przytoczenie twierdzeń o faktach i dowodów należało do powoda (art.3 i 232 zdaniem pierwsze k.p.c.) ze skutkiem z art.6 k.c. Mając na uwadze okoliczności sprawy, zasady doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania Sąd Okręgowy stwierdza, że powód nie udowodnił, że najem pojazdu zastępczego po 19.09.2020 r. był celowy i ekonomicznie uzasadniony.

Apelacja okazała się uzasadniona, a wyrok Sądu Rejonowego zmieniony na podstawie art.386 § 1 k.p.c.

O kosztach procesu za I instancję Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.100 k.p.c. Uwzględniając oddalenie powództwa co do kwoty 4.200 zł powód wygrał 72%, przegrał w 28%, pozwany odwrotnie.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.98 § 1 i 3 w zw. z art.391 § 1 k.p.c. Pozwany wygrał w tym postępowaniu w całości. Należy mu się zwrot opłaty od apelacji 400 zł oraz 450 zł wynagrodzenia radcy prawnego - § 2 pkt 3 i § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) tj. z dnia 3 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

Marcin Miczke